

EROP AF!

Voorwoord

Voor u ligt het (bij)scholingsplan dat is gemaakt naar aanleiding van een praktijkonderzoek. Wij zijn drie studenten Culturele en Maatschappelijke Vorming (CMV) aan de HAN in Nijmegen. Dit is geschreven in het kader van ons afstuderen tijdens de onderwijseenheid Onderzoek en Innovatie van de opleiding.

In vijf intensieve maanden hebben we een onderzoek gedaan en een product, dit (bij)scholingsplan, ontwikkeld. Mocht u geïnteresseerd zijn in ons onderzoeksverslag dan kunt u deze vinden bij het buurtcoachteam van Buurtplein BV Overstegen.

Samen met onze opdrachtgevers Martijn en Susan (buurtcoaches Buurtplein) is de opdracht geformuleerd en hebben zij ons ondersteund tijdens dit proces. Wij willen hen daarom ook erg bedanken. Daarnaast bedanken wij onze docenten voor informatieve en ondersteunende lessen. Niet te vergeten zijn ook alle jongeren en professionals (jongerenwerkers) met wie we in contact zijn gekomen.

Wij zijn erg te spreken over het eindproduct en zoals Martijn ooit in een interview heeft gezegd: de belangrijkste tool die je in kan zetten ben je zelf. Wij zijn erg blij dat wij hierin ondersteuning kunnen aanbieden in de vorm van dit (bij)scholingsplan.

12 januari 2016,

Anouk Zwart
Erin Klomp
Janice van Hal

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
<i>In deze inleiding leest u hoe we tot het (bij)scholingsplan zijn gekomen</i>	
1. Doelgroep.....	5
2. Beginvereisten.....	5
3. Duur van de training.....	5
4. Handboek.....	6
<i>Gegevens van contactpersonen, materiaallijst en draaiboek</i>	
Aanbevelingen.....	6
5. Werkvormen.....	9
<i>Activiteiten uitgewerkt met doelen en draaiboeken</i>	
6. Achtergrond informatie methode preventief werken.....	22
<i>Verdiepende informatie over het desbetreffende onderwerp</i>	
7. Achtergrond informatie positief contact leggen.....	25
<i>Verdiepende informatie over het desbetreffende onderwerp</i>	
8. Begroting.....	33
9. Evaluatieplan.....	34
Aanbevolen literatuur.....	36
Literatuurlijst.....	38

Inleiding

In dit (bij)scholingsplan vindt u alle informatie voor een succesvolle (bij)scholing met betrekking tot het preventief werken met jongeren. Zo is er in het plan een draaiboek te vinden, een uitleg van alle werkvormen, een lijst met alle benodigdheden, een begroting etc.

Voor dit plan is een onderzoeksperiode van 5 maanden vooraf gegaan, waarin onderzoek is gedaan naar hoe de buurtcoaches van Buurtplein BV op een positieve manier met jongeren in contact kunnen komen. In dit onderzoeksverslag is dan ook extra achtergrondinformatie over de doelgroep en werken met de doelgroep te lezen.

Op het moment van schrijven is er binnen Buurtplein BV een klantfrictie waarin er teveel probleem gericht gewerkt wordt wanneer het op de doelgroep jongeren aankomt. Door op een preventieve en dus ook positieve manier met jongeren in contact te komen, is er de kans om overlast en criminaliteit in een vroegtijdiger stadium te signaleren en te bestrijden. Meer informatie over deze preventieve aanpak is bijgevoegd in hoofdstuk 9 en het wordt aangeraden om de deelnemers van de (bij)scholing deze achtergrondinformatie voor de training goed door te laten lezen.

In dit plan worden handvaten aangereikt waarmee de buurtcoaches op een preventieve manier met jongeren kunnen werken. Na deze (bij)scholing zullen de buurtcoaches weten wat de preventie theorie is en hoe deze wordt toegepast en zullen de buurtcoaches minder probleem gericht te werk gaan. Het is belangrijk één persoon uit te kiezen die deze (bij)scholingsdag zal gaan organiseren. Alles ligt al klaar, maar nu de uitvoering nog.

1. Doelgroep

De doelgroep van de (bij)scholing zijn de buurtcoaches van Buurtplein BV.

2. Beginvereisten

Om de scholing tot een succes te kunnen maken is het nodig dat:

- de deelnemer zich inzet en zich voorbereid op de bijeenkomst met behulp van de informatie in hoofdstuk 9.
- de deelnemer open staat voor de scholing en nieuwe tools die daarbij komen kijken;
- de deelnemers gebruik maken van hun eigen leer- en werkervaringen en die van de andere deelnemers;
- deelnemers openlijk met elkaar kunnen praten, elkaar vertrouwen, respecteren en niet aan derden doorvertellen;
- er na de bijeenkomst een evaluatie plaatsvindt zodat het programma daar op aangepast kan worden.

3. Duur van de training

De duur van de training gaat een hele dag duren, onderbroken door een lunchpauze.

4. Handboek

Het (Bij)scholingsplan is zo vormgegeven dat iedereen van Buurtplein BV dit kan uitvoeren. Echter is het wel belangrijk om één a twee personen uit te zoeken voor het organiseren hiervan.

Er is een draaiboek in opgenomen die de verschillende activiteiten in volgorde weergeeft. In dit draaiboek wordt aangegeven hoe lang een activiteit duurt en welke materialen daarvoor nodig zijn. Elke activiteit krijgt een eigen uitleg dat is opgenomen in dit boekje, dit geeft voldoende informatie om de activiteit uit te kunnen voeren. Ook is er een begroting gemaakt die de kosten weergeeft. Deze begroting is te vinden in de bijlage.

Om de dag goed te verlopen zijn er een aantal voorbereidingen die gemaakt kunnen worden. Denk hierbij aan het verzamelen van het materiaal, huren optionele gastspreker en de catering voor de lunch bestellen. Informatie hierover is te vinden in de begroting. Van te voren dient ook een ruimte in het wijkcentrum "de Daele" gereserveerd te worden.

Het is de bedoeling dat een ervaren buurtcoach of professional deze dag zal uitvoeren. Om kosten te besparen raden wij aan om een gastspreker te zoeken in het eigen netwerk. Hij of zij zou een onderdeel kunnen vervullen in het programma, zie het draaiboek hiervoor. Een gastspreker inhuren kost vaak meer dan duizend euro terwijl iemand in het eigen netwerk het voor veel minder doet. In de begroting staan gegevens van een eventuele gastspreker die gevraagd kan worden, deze is boven de duizend euro voor één middag.

Aanbevelingen

Om dit (bij)scholingsplan af te sluiten willen wij jullie graag nog wat aanbevelingen meegeven.

- Zorg dat de training begeleidt wordt door een enthousiaste professional, die de deelnemers niet alleen mee krijgt in alle werkvormen, maar ook voor een positieve en actieve werksfeer kan zorgen.
- Probeer zoveel mogelijk je eigen netwerk te gebruiken, door bijvoorbeeld de gastspreker niet in te huren van

buiten af, maar iemand uit je eigen netwerk te vragen. Hetzelfde geldt voor degene die de (bij)scholing leidt de hele dag.

- Lees het onderzoeksverslag voor de (bij)scholing, hier staat een hoop achtergrondinformatie in over het positief contact leggen met jongeren.
- Wanneer de training een extra boost nodig heeft, staat er in dit plan een energizer voor beschreven. Deze hoeft dus niet op een vast moment gebruikt te worden, dat mag naar eigen behoefte bepaald worden.

Optionele gastspreker de Preventiecoach

Naam: Inge Loes Bense

Telefoon: 0651089862

E-mail: Info@preventiecoach.nl

Internetsite: www.preventiecoach.nl

Adres: Mecklenburglaan 94

Catering Lunch

Drie belegde broodjes per persoon (Ruim assortiment), Salade, Melk/Karnemelk en fruit

Naam: Sabrina Food Service

Telefoon: 0651527034

E-mail: Info@sabrinafoodservice.nl

Internetsite: www.Sabrinafoodservice.nl

Materiaallijst

- Flap-over	- Melk
- Stiften	- Koffie en thee kopjes
- Post-its	- Tafels en stoelen
- Koffie	- Bijgeleverde 30 secondsspel
- Thee	- Bijgeleverde informatiebron
- Koekjes	- Bijgeleverde CD
- Suiker	

Tijd	Wat	Materiaal	Aandachtspunten
8.45	Aanvang met koffie	Kopjes en schoteltjes Melk, suiker Lepeltjes Koekjes	
9.00	Start van de bijeenkomst, welkom heten, uitleg planning van de dag		
9.10	Onderwijsleergesprek	Flap-over Stiften	Tijdens dit gesprek wordt de beginsituatie van de buurtcoaches gepeild
9.30	Gast spreker	Flap-over Stiften	Doel van preventietechniek en hoe zet je dat in?
10.30	30 Seconds	Spel	
11.30	Lunchwandeling	Lunch Glazen / kopjes	Zie opdracht bij de werkvorm
12.30	Bespreken lunch	Flap-over Stiften	Handig! Werk met een woordweb/brainstorm op een flap-over en breng alles in beeld
13.00	Rollenspel	Flap-overs Stiften	Zie hoofdstuk 7
13.30	Succesreflectie	Flap-overs Post-it's Stiften, markers	Zie hoofdstuk 8
14.30	Bespreken uitkomsten subgroepen		
14.50	Evaluatie (bij)scholingsdag	Flap-overs Stiften	Handig! Werk met een woordweb/brainstorm op een flap-over en breng alles in beeld
15.30	Afsluiting		

5. Werkvormen

In deze paragraaf worden de werkvormen die gebruikt worden tijdens de (bij)scholing uitgelegd. Een aantal werkvormen hebben een draaiboek die daarop volgend te vinden is, dit staat dan ook onder de werkvorm vermeld.

Onderwijsleergesprek

Doel:

- beginsituatie peilen aan de hand van de inbreng van de buurtcoaches.

Tijdens het onderwijsleergesprek wordt de beginsituatie van de buurtcoaches gepeild. Op een flap- over wordt "preventief werken" geschreven. Iedere buurtcoach kan zijn ideeën inbrengen, deze ideeën worden ook op de flap- over geschreven. Op deze manier wordt er gekeken naar wat er allemaal al over bekend is bij de groep. Aan het einde van het onderwijsleergesprek wordt alles wat besproken is samengevat en hieruit is te zien wat de buurtcoaches al weten en wat extra aandacht nodig heeft. Ook wordt het eerste beeld duidelijk van waar de bijscholing over gaat.

GASTSPREKER

Doel:

- Deelnemers hebben inzicht in de methode preventief werken
- Deelnemers kunnen de theorie koppelen aan de praktijk en hun eigen werkomgeving
- Verdiepende informatie verkrijgen over preventief en positief contact maken met de doelgroep
- Verheldering

In de tijd van de gastspreker wordt de methode preventief werken (verdiepend) uitgelegd. Hierna krijgen de deelnemers de tijd om vragen te stellen waar zij denken dat dit nog nodig is. Ook kan de gastspreker voorbeelden uit de praktijk halen om de theorie te versterken.

Het is de bedoeling dat het een gesprek wordt tussen gastspreker en deelnemers. Deze communicatie zorgt ervoor dat de deelnemers inzicht krijgen, leren en waar het nodig is voor opheldering vragen.

30 Seconds

Doel:

- Verkennen en herkennen van preventief werken
- Teambuilding

Uit het onderzoek zijn een aantal thema's en belangrijke begrippen gekomen die betrekking hebben op het preventief werken met jongeren. Deze begrippen worden in dit spel verwerkt en gebruikt om ze te achterhalen en te leren kennen. Er vindt herkenning van de begrippen plaats en deze kunnen een plek krijgen binnen het buurtcoachteam. Dit spel is speciaal ontworpen voor dit thema en voor de buurtcoaches van Buurtplein Bv.

Spelregels

In het koffertje zit het ontworpen bordspel. Alle deelnemers worden in twee groepen opgedeeld en elk team krijgt een eigen pion. Het team dat het hoogste aantal ogen gooit mag beginnen. Naast het bord liggen kaartjes. Eén persoon uit het beginnende team pakt daar een kaart vanaf. Op deze kaarten staan verschillende woorden. Het is de taak van de persoon zoveel mogelijk woorden te omschrijven zonder (een deel van) het woord te noemen. Verder is het verboden om*:

- Het uit te beelden
- Ernaar te wijzen
- 'Rijmt op' of 'klinkt als'
- Verwijzen naar letters van het alfabet

Wanneer de speler het kaartje omdraait en begint te lezen, begint de tijd te lopen. Het team krijgt 30 seconden om te raden, gebruik een stopwatch op een telefoon om de tijd bij te houden. Bij elk goed geraden woord mag het team twee vakjes vooruit, het maximaal aantal vakjes is dus 6. Hierna volgt het volgende team. Dit gaat door net zolang het eerste team de finish haalt.

* Mocht het wel gedaan worden, dan gaat de beurt voorbij en moet de pion een vakje teruggezet worden.

Lunchwandeling

Doel:

- Nieuwe ideeën laten ontstaan
- Beweging stimuleert concentratie, productie en creativiteit (Creatief denken, 2015).

De deelnemers zijn in de ochtend in aanraking gekomen met de theorie van de werkwijze 'preventief werken met jongeren'. De beste ideeën ontstaan niet achter het bureau, maar juist als je bezig bent met het douchen, de boodschappen of tijdens een lunchwandeling. Dit is ook precies wat de planning is voor de lunch. De deelnemers krijgen een uur lang vrije tijd. Ze kunnen wandelen door de omgeving en tussendoor praten met elkaar, kennis maken met buurtbewoners, een hapje eten en een opdracht uitvoeren. Zo gaan ze erop af i.p.v. op hun werkplek te blijven zitten.

De opdracht: Maak met je smartphone foto's van plekken waarvan jij denkt dat je je doelgroep daar kan vinden.

De foto's zullen na de pauze besproken worden. In de bespreking is het belangrijk dat de deelnemers nadenken waarom zij die plek hebben uitgekozen en hoe ze op dat moment contact kunnen maken daar. De verschillende punten worden met elkaar besproken en gediscussieerd.

WIST JE DAT?

**60% van de werknemers in Nederland
De lunchtijd zittend doorbrengt?
En zelfs 16% helemaal geen pauze neemt?**

Rollenspel

Doel:

- Bewustwording stimuleren
- Creativiteit stimuleren

Tijdens het rollenspel gaan de buurtcoaches op een speelse en creatieve manier situaties nabootsen die zij in hun werkveld tegen komen. Door zowel een positieve als een negatieve kant van de gecreëerde situatie na te spelen, zal er een proces van bewustwording in gang worden gezet.

Groepsgrootte:

Ongeveer 12 buurtcoaches

Beginsituatie groep:

De groep werkt momenteel met jongeren, ze hebben zich vrijwillig aangemeld om het straatwerk te doen. Momenteel werken ze vooral probleem gericht met de jongeren i.p.v. preventief gericht. Tijdens dit rollenspel worden de verschillen **uitgebeeld**.

Materiaal:

Tafels, stoelen, flap-over, stiften,

Fase	Inhoud
Fase 1 – instructie 6 min.	Enthousiasmeren en de groep betrekken tijdens een onderwijsleergesprek. Hierbij is interactie met de groep. Doel: Beginsituatie vaststellen en de theorie verhelderen.
Uitleg werkvorm/activiteit In deze fase verwelkom je de groep en peil je de voorkennis. Het is belangrijk om gebruik te maken van interactie zodat iedereen uitgedaagd wordt om te participeren. Hierbij worden verschillende kenmerken over positief en negatief contact leggen met jongeren door de groep gevormd, verduidelijkt en aangevuld. Dit doe je door sturende vragen te stellen. - Wat zijn de kenmerken van positief contact leggen? - Wat zijn de kenmerken van negatief contact leggen? - Welke vragen/interventies zijn er?	

- Wat zijn de verschillen tussen positief en negatief contact leggen?
- Wat is preventief contact leggen?

Bij positief/Preventief contact leggen staan kwaliteiten en sterktes centraal. Het is gericht op de toekomst en wilt eventueel probleem gedrag voorkomen. Problemen worden vertaald naar doelen voor de toekomst en als er sprake is van een positieve benadering.

Verschillen

Positief: Oprechte interesses, Mogelijkheden en mogelijke oplossingen, Erop af met leuke openingszinnen, Zelfverzekerd

Negatief: Letten op wat verkeerd gaat, dingen buiten de wil van de jongeren, In contact met justitie als reden, schoolverzuim al reden en ongeïnteresseerd in kansen.

Hieronder staan een aantal manieren om op een positieve manier in contact te komen .

1. Vragen naar krachten, hulpbronnen 'Waar ben je het meest trots op?'
2. Complimenten geven: "Wow" (gebruik je eigen taal!)
3. Continueringvraag 'Wat wil je behouden?'
4. Uitzonderingsvragen 'Zijn er momenten dat je je meer onzeker voelt?'
5. Toekomstprojecties. De wondervraag: 'Stel dat`.....

Op deze manier kan je uit het contact al enige signalen halen die mogelijk probleem gedrag kunnen veroorzaken en toon je oprechte interesses.

Fase	Inhoud
Fase 2 Rollenspel 6 min.	Er wordt een rollenspel uitgevoerd tussen twee buurtcoaches. In het rollenspel wordt een gesprek tussen buurtcoach en jongeren nagespeeld. Een keer op een positieve/ preventieve manier en één keer op een negatieve probleemgerichte manier

Doel:

oefenen met en waarnemen van de positieve en negatieve aspecten van het contact leggen met jongeren

Uitleg werkvorm/ activiteit

Twee deelnemers gaan een rollenspel uitvoeren.

Lerende: vraag een vrijwilliger die graag wilt leren met het positief of negatief contact leggen met jongeren → Wat wil de deelnemer leren, stel een doel op (gericht op gedrag en vaardigheden) Kies hierbij ook uit 1 van de manieren waarmee hij kan oefenen. Laat de lerende zijn casus verduidelijken. Bijvoorbeeld met een probleem van zijn eigen ervaringen. (Als er geen casus ontstaat, voer je een eigen casus in).

Acteur: Geef de acteur een duidelijke rol. Laat de acteur zich echt verdiepen in de rol door hem een andere naam te geven en de rol als persoon te laten beschrijven door de lerende. De acteur kan eventueel gekozen worden door de lerende om zo veiligheid te creëren.

Belangrijk: Geef aan dat de acteur op de lerende in moet gaan als die merkt dat hij of zij het positief of negatief contact leggen toe past.

De rest van de groep: De groep wordt verdeelt in drieën. Elke subgroep krijgt een eigen opdracht.

Groep 1: Heeft de lerende zijn doel behaalt?

Groep 2: Past de lerende de gekozen interventie van positief contact leggen toe? (hoe is dit te zien?)

Groep 3: Let op de reactie van de acteur (Jongeren) als de lerende de interventie inzet.

De deelnemers die mee gaan doen kunne bedankt worden. Herhaal de doelen voordat ze gaan beginnen. Doe dit door samen te vatten. Vraag iedereen of het helder is en benoem dat er geen fouten gemaakt kunnen worden. Dit creëert ook veiligheid.

Stop het rollenspel wanneer:

- De interventie positief of negatief contact leggen met jongeren duidelijk zichtbaar is geweest en de lerende de kans heeft gehad om te oefenen/ leren
- Het niet gebeurt en het gesprek een andere wending krijg. Verhelder in dit geval het doel en de kenmerken opnieuw.

Fase	Inhoud
Fase 3 Nabespreken 8 min.	Uitrollen en stoom afblazen. Er is hier ruimte voor feedback. Doel: Er wordt feedback gegeven aan de lerende en het doel van de training wordt besproken. Uitleg werkvorm/activiteit Het rollenspel wordt nabesproken. Hierbij kom je terug op het doel van de lerende. Eerst wordt de lerende gevraagd hoe het rollenspel voor hem was. Dit is om stoom af te blazen. Vraag om één positief en één negatief ding. Vraag daarna aan de acteur hoe het voor hem was. Positief maar ook negatief zodat ze met een prettig gevoel weg kunnen gaan. De lerende mag daarna zelf aanwijzen van wie in de groep hij feedback wilt. Kies van elke observatiegroep één iemand. Feedback concreet maken door te vragen naar belangrijke aanvullingen. Verder vult de “trainer” de feedback aan. Tot slot reflecteer je samen met de groep of het doel van het rollenspel behaalt is en hoe zij dit zelf gaan toepassen in de praktijk. Wat nemen ze mee naar de praktijk? Vervolgens kan het rollenspel opnieuw uitgevoerd worden met het tegenovergestelde van de interventie die als eerste in ingezet. Zorg dat en positief en negatief contact leggen aan bod komen zodat hier een duidelijke vergelijking in gemaakt kan worden.

Succesreflectie

Doel:

- Succeservaringen te delen
- Verbinding maken tussen onderwerp en passende theorie
- Concrete voornemens formuleren

Tijdens de succesreflectie worden er verschillende casussen besproken die deelnemers zelf tegen zijn gekomen tijdens zijn of haar loopbaan. Hieruit komen de factoren die ervoor gezorgd hebben dat het een succes werd. Dit wordt gezamenlijk geclusterd waardoor de deelnemers een overzicht krijgen wat kan leiden tot succes. Uiteindelijk worden één of meerdere casussen besproken en uitgediept. Na alle stappen kunnen de deelnemers eigen voornemens formuleren.

Tijdens deze reflectie zijn er een aantal spelregels, namelijk: er is een open sfeer, er wordt aandacht besteed aan succeservaringen (positief benaderen) en het onderwerp contact maken met je doelgroep staat centraal.

Draaiboek succesreflectie.

<i>Stap</i>	<i>Inhoud</i>	<i>Uitleg werkvorm/activiteit</i>
Stap 1	Inbreng	Benoem het thema bij de deelnemers, in dit geval contact maken met je doelgroep. In 2 subgroepen worden actuele succeservaringen verteld, waarbij de een verteld en de anderen luisteren en vragen stellen. Denk aan open, niet suggestieve vragen die voor verheldering zorgen (wie, wat, waar, wanneer, hoe, etc.).
Stap 2	Factoren	Er wordt weer gezamenlijk verder gegaan. Vraag welke factoren bijdragen aan die ervaring. Wat is het dat deze ervaring tot een succes maakte? Geef iedereen wat post-it's en laat ze dit opschrijven en rondom het woord op de flap-over plakken. (Eén factor per post-it).
Stap 3	Clusteren	Als iedereen klaar is wordt er in samenspraak met de deelnemers geclusterd welke factoren met elkaar te maken hebben. Plak deze bij elkaar of trek lijnen. Hierdoor ontstaat een overzicht met nieuwe punten.
Stap 4	Onderwerp kiezen	In samenspraak wordt er een onderwerp gekozen, hier wordt verder op ingezoomd. Mochten er meerdere zijn, dan kan dit eventueel ook behandeld worden. Aan de hand van het ABC-model van Korthagen. Bespreek in de groep: A. Wat was er Aan de orde? B. Wat was daar Belangrijk? C. Welke Conclusies of voornemens trek je

		daar zelf uit? Zorg voor verdiepende vragen zodat het niet oppervlakkig wordt.
Stap 2	Afronding	Alle stappen zijn aan bod gekomen en nu kunnen de deelnemers de kans krijgen om voor zichzelf voornemens te maken voor zijn of haar eigen handelen. Laat ze nadenken over: 1. Wat doe je al? 2. Wat zou je anders kunnen doen? 3. Waarmee ga jij experimenteren? Laat ze de voornemens opschrijven voor zichzelf. Mocht het interessant zijn kan dit ook nog gedeeld worden.

Optie: Energizer

Doel:

- **De deelnemers worden weer actief en komen uit de sleur van de bijscholing**

De deelnemers gaan staan, mocht er ruimte voor zijn, laat ze dan bij hun stoel weg stappen om wat extra bewegingsruimte te hebben. Zet de muziek aan (Uptown Funk van Mark Ronson en Bruno Mars, deze is bijgeleverd op CD) en begin zelf enthousiast op de maat van de maat muziek mee te bewegen (van links naar rechts, voor naar achter etc) en vraag de deelnemers om mee te doen. Vlak voor het refrein, de eerste keer is dit bij ongeveer 50 seconden (later in het nummer komt hetzelfde stukje weer terug) vraag je alle buurtcoaches door de knieën te gaan, om op het refrein (1.07 min) lekker los te gaan met springen, dansen en gek doen. Het is niet nodig om dit het hele nummer lang te doen, kijk naar wat de buurtcoaches nodig hebben om weer los te komen

6. Achtergrond Informatie methode preventief werken

“Voorkomen is beter dan genezen” Als het oorspronkelijke probleem is uitgegroeid, zijn er vaak veel heftigere interventies nodig die meer geld en tijd kosten. Dit is meestal pijnlijker, moeilijker en duurder. In de wijk Overstegen is het nu vaak zo dat de jongeren pas bereikt worden nadat er al een probleemstelling is gevormd en om dit te veranderen wordt het nieuwe preventief werken ingezet (Roos & Dinther, 2011).

Overall in Nederland hebben buurtbewoners last van jongeren die rondhangen op straat. Gemeenten proberen hier van alles aan te doen om deze overlast en/of criminaliteit onder jongeren terug te dringen. Dit wordt zowel preventief als repressief gedaan. In de preventiepraktijk zijn er slechte en goede voorbeelden.

Voorbeelden van succesvolle samenwerkingen tussen instellingen en mensen, van doeltreffende methodieken en van enthousiaste en professionele werkers. Preventie is alleen effectief als er geen kloof is tussen beleid en praktijk. Dit betekent dat de plannen die gemaakt worden realistisch zijn en dat de werkers zich gesteund voelen. Interventies moeten gedragen worden door de wijk, de ouders en de jongeren om wie het uiteindelijk gaat (Korf, Place, Vliet & Tanoglu, 2007).

“Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst”. Preventief werken is niet iets nieuws, het bestond al in de jaren dertig van de vorige eeuw. In die jaren hielden de zorgverleners zich vooral bezig met “steunend toezicht” bij lastige opvoedingssituaties en bij vroegtijdige ondersteuning bij opvoedingsproblemen. Door ouders met vroegtijdige opvoedingsproblemen te helpen kan een uithuisplaatsing van het kind of dure gezinstherapie voorkomen worden. Voorlichtingen over drank en drugs zouden er voor kunnen zorgen dat verslaving voorkomen wordt en zo dus ook alle medische zorg die daarbij hoort. Verder kan het vroegtijdig signaleren en aanpakken van leer- en motivatieproblemen bij leerlingen helpen om spijbelen of schoolverlaten te voorkomen. En tot slot zou het tijdig ingrijpen bij signalen van een dreigende criminele carrière helpen te voorkomen dat jongeren de samenleving later overlast

bezorgen. Hierbij zijn namelijk harde justitiële consequenties nodig (Roos & Dinther, 2011).

In de jaren negentig komt de notitie jeugd criminaliteit tot stand. Hierin staat dat de justitiële aanpak van jeugdcriminaliteit niet enkel repressief kan zijn, maar het zou ook moeten aansluiten bij een preventieve aanpak. Zo zijn er verschillende vormen van preventie. Zo heb je collectieve preventie (met doelgroepen van wisselende omvang), individuele preventie (begeleiding gericht op één persoon), Specifieke preventie (richt zich op één specifiek duidelijk af te bakenen probleem) en generale preventie (richt zich op bepaalde doelgroep om problemen in algemene zin te voorkomen) (Roos & Dinther, 2011).

Preventieprogramma's kenmerken zich vaak door idealisme, ambities en pretenties. Dit komt omdat het uit evaluaties vaak blijkt dat de doelen toch onvoldoende behaald worden. Preventie gaat over normen, bijvoorbeeld over juiste opvoeding, een verantwoorde en gezonde levenswijze, een acceptabele en hygiënische omgang met het eigen lichaam of natuur en de hantering van relaties. Deze opvattingen staan voortdurend ter discussie in onze samenleving en daarom is het lastig om preventieve doelen en werkwijze te hanteren (Roos & Dinther, 2011). Als organisatie is het daarom belangrijk dat je dit verwerkt in een visie en missie.

Een mooie best practice is de "communities that care- strategie". Dit is een besturingsprogramma voor de ontwikkelingen van systematisch preventief jeugdbeleid. Dit is een langetermijnstrategie om veilige en leefbare wijken te creëren waarin jongeren en kinderen zich gewaardeerd en gerespecteerd voelen. Ook worden ze aangemoedigd om hun kwaliteiten te benutten. Op basis van epidemiologische gegevens en een wetenschappelijke analyse van de risico- en beschermingsfactoren, die een rol spelen bij de ontwikkeling van probleemgedrag, wordt gebruik gemaakt van interventies waarvan bewezen is dat ze effectief zijn (Steketee, Mak & Huygen, 2006).

Dit beleid bestaat uit vijf stappen:

1. Voorbereiden

-
2. Introduceren en draagvlak creëren
 3. Een wijkprofiel ontwikkelen
 4. Een preventieplan ontwikkelen
 5. Een preventieplan uitvoeren

In de eerste fase wordt de wijk gedefinieerd en worden de sleutelfiguren gezocht en geïdentificeerd. Om de strategie in te zetten is de steun en actieve betrokkenheid van de sleutelfiguren essentieel. In deze fase worden ook de activiteiten en initiatieven in de wijk die al spelen in kaart gebracht. In de tweede fase wordt er een visie op de toekomst van de jongeren in de wijk geformuleerd. Alle belanghebbende worden hierbij betrokken en kunnen meedenken in dit proces. Er komt een organisatiestructuur tot stand. In de derde fase worden alle gegevens verzameld over risicofactoren, beschermende factoren en probleemgedragingen. De ontwikkeling van de jongeren in de wijk en de kwaliteit van hun leefomgeving wordt hier in kaart gebracht. Deze gegevens worden dan geanalyseerd en daaruit wordt vastgesteld welke risicofactoren het hoogst aanwezig zijn in vergelijking met nationale gegevens. Dit leidt tot een doelstelling voor de verandering. In fase vier wordt het preventieplan uitgewerkt. Er komt een plan met daarin programma's en voorzieningen in de wijk die bijdragen om de risicofactoren in de wijk te verminderen en de beschermende factoren doen vergroten. Er is een overzicht met beschrijvingen en beoordelingen van bestaande programma's in Nederland, het NIZW Manual (Ince et. al., 2005). In stap vijf wordt dit programma in gezet in de wijk. Het is belangrijk dat dit programma geëvalueerd wordt om zo te kijken of het daadwerkelijk bijdraagt aan het terugdringen van de risicofactoren (Steketee, Mak & Huygen, 2006). Om preventie praktisch vorm te kunnen geven, zullen de buurtcoaches over instrumenten en achtergrondkennis moeten beschikken. Dit wordt gedaan door voorlichting, hierbij gaat het om het zodanig beïnvloeden van het gedrag zodat de buurtcoaches zelfstandig de gewenste of meest adequate beslissingen nemen, en zich daarbij baseren op de informatie die de voorlichting overdraagt (Roos & Dinther, 2011).

7. Achtergrond informatie positief contactleggen

De methode preventief werken zorgt niet alleen voor een positievere manier van contact leggen. In het contact zelf mag dit ook niet ontbreken. Uit het onderzoek zijn een aantal punten naar voren gekomen hoe dit het beste gedaan kan worden. Natuurlijk zijn het handvaten en hoeft niet alles uitgevoerd te worden. Maar het is belangrijk om er bewust van te zijn en het eigen te maken. Kenmerken van het werken met jongeren zijn dat je moet inspelen op de leef- en beleavingswereld van de jongeren, optreden als coach, integraal werken, bevorderen van participatie en vindplaatsgericht werken (Dam & Zwikker, 2008).

Spelende trends en leefwereld

Op dit moment is een grote trend **individualisme**. In de huidige samenleving moeten jongeren steeds individueler handelen. Ze moeten hun eigen keuzes maken en deze verantwoorden en er wordt er van hen verwacht dat ze vorm geven aan hun eigen leven. Dit proces neemt veel vrijheid met zich mee, maar ook veel druk. Zo moeten jongeren op het VMBO al na twee jaar een keuze maken welke richting ze op willen en vervolgens twee jaar later opnieuw als ze een MBO opleiding kiezen (Veenbaas, Noorda & Ambaum, 2011).

Sinds de leeftijdsgrens van alcohol van 16 naar 18 jaar is veranderd is er uit onderzoek gebleken dat jongeren zich hierdoor (meer) gaan richten op **drugs**. 35% van de jongeren gaf aan meer drugs te zijn gaan gebruiken sinds de wetsverandering. 29% van de jongeren zei zelfs wekelijks drugs te gebruiken, tegenover de 34% die maandelijks drugs gebruikt en 37% die aangeeft een paar keer per jaar drugs te gebruiken (Niel, 2015).

De derde ontwikkeling heeft meer te maken met de puberteit. In deze fase maakt het lichaam bij jongeren steeds op latere tijdstippen het **slaaphormoon** melatonine af. Door alle veranderingen die jongeren meemaken is het juist belangrijk dat ze

veel slaap hebben. Gemiddeld hebben zij 9 tot 9.5 uur slaap per nacht nodig, maar vaak komen zij hier niet aan. Dit kan leiden tot chronisch slaaptekort. Het gevolg hiervan is dat de jongeren minder goed informatie kunnen opnemen en minder creatief zijn. In extreme gevallen kan het leiden tot aantasting van het immuunsysteem en zelfs tot depressies (Crone, 2012).

Dat dit slaaptekort een probleem is, wordt ook door de jongeren zelf ervaren. Youngworks, een organisatie die zich door middel van onderzoek en co-creatie bezighoudt met jongeren (communicatie), deed onderzoek naar slaaptekort onder jongeren uit hun Youngworks trendteam. Hieruit kwam naar voren dat dit slaaptekort nog eens extra wordt aangewakkerd door onder andere 'Netflix' en hun smartphones. Jongeren die voor het slapen hun smartphone of computer gebruiken, hebben vaak langer dan een uur nodig om in slaap te komen, terwijl 30 minuten of minder normaal is (Youngworks Trendteam, 2015).

De vierde trend is **social media**. De huidige generatie wordt ook wel 'digital natives' genoemd. Dit komt doordat zij de eerste generatie zijn die volledig in de digitale wereld opgroeien. In 2009 was het al zo dat 9 op de 10 jongeren dagelijks tijd doorbracht op het internet. Tegenwoordig besteden jongeren in de leeftijdscategorie 13 tot en met 16 jaar gemiddeld 6.5 uur per dag aan verschillende media. Ook brengt dit gebruik van (digitale) media veel gevaren met zich mee. Jongeren worden meer (en anoniemer) gepest, hebben soms last van een gameverslaving en vallen makkelijker ten prooi aan misbruik via het internet (Hermes, Naber & Dieleman, 2012).

Methodiek

Veenbaas, Noorda & Ambaum (2011) hebben een algemene methodiek voor het jongerenwerk beschreven waarbij altijd op nummer één staat dat het moet aansluiten op de leefwereld van de jongeren. Zonder dit gegeven zal de contactlegging op verschillende vlakken niet effectief kunnen verlopen met de doelgroep. Uitgangspunten zijn: 1. Pedagogische doelstellingen, je bent niet het maatje van de jongere, maar je zoekt naar grenzen en verbindingen om maatschappelijke participatie te kunnen bevorderen. 2.

Omgevingsgericht werken, je werkt voor de hele werkomgeving en niet alleen voor een jongerencentrum. 3. Volwassenen en instanties, naast het werken met jongeren kom je in contact met instanties en volwassenen die belangrijk zijn in het leven van de jongeren. 4. Schakel in breed en -lokaal jeugdbeleid, door je niet te beperken, maar je op te stellen als een actieve schakel in de brede en -integrale aanpak. Het fasenmodel van Veenbaas, Noorda & Ambaum (2011):

Fase 1: Inventarisatie

Voordat er iets georganiseerd kan worden moet er gekeken worden welke jongeren er bereikt willen worden en met welke partijen daarvoor samengewerkt moet of kan worden. Dit kan uitgezocht worden door verschillende middelen als registratie van deelnemers en statische gegevens. Ook informatieverzameling via andere sleutelfiguren is hierin belangrijk. Uiteindelijk kan er in deze fase contact gelegd worden met de jongeren door met hen in gesprek te gaan. Dit kan het beste gedaan worden door ze individueel aan te spreken of in kleinere groepen. Ze ervaren het veelal positief omdat het een vorm is van positieve aandacht.

Inventarisatie bestaat o.a. uit:

- Wensen en behoeften van de jongeren
- Aantal jongeren in de omgeving
- Groepen jongeren in beeld brengen
- Eventueel nodige accommodaties zoeken
- Andere partijen zoeken

Fase 2: Doelgroepenkeuze

Het is haast niet mogelijk om aandacht te schenken aan alle jongeren in een bepaald gebied. Daarom is het erg belangrijk om te weten op wie je je gaat richten. Op een brede doelgroep of toch specifiek risicojongeren. Hierin is het ook belangrijk om te kijken naar leeftijd, sekse, etniciteit, woonplaats/buurt en eventuele wensen van belangengroeperingen. Daarnaast kan er als extra ook nog dieper ingegaan worden op hobby's, sport, muziekstijl, plattelandskern, stadsjongeren, nieuwkomers of gevestigde

bewoners. Het is lastig om deze verschillende doelgroepen te kunnen bereiken. Vaak is het handig om op verschillende tijdstippen een aanbod te creëren voor diverse groepen, zodat ieder zijn eigen avond heeft. Wees er alert op dat niet één groep of subcultuur gaat overheersen. Door flexibel te zijn met andere ruimtes in de buurt hoeft het niet altijd op één plek.

Fase 3: Contact leggen

De verschillende fasen lopen door elkaar heen, daardoor komt het contact leggen ook al in de eerdere fases terug. Voorafgaand aan het eerste contact is het belangrijk om te observeren, informatie te verzamelen hoe er contact wordt gemaakt door collega's in de organisatie, onderzoeken of er aanbod is voor wat je wilt doen en ondersteunen van collega's en dat ook van hen terugkrijgen is iets dat erg belangrijk is. Het is makkelijker om via iemand anders voorgesteld te worden aan de groep maar vaak is hier geen sprake van bij een nieuwe groep. Scholen, vakantie-, sport- en knutselactiviteiten kunnen ook een handig hulpmiddel zijn om met de doelgroep in contact te komen. Zo zijn ze al ergens te vinden en hoef je zelf niet eerst opzoek te gaan. Mocht dat niet zo zijn dan is afstappen op individuen en groepen de volgende stap. Belangrijk is dat je jezelf voorstelt, niet te serieus bent, aanwezig bent, humor hebt en het vooral kort houdt. 15 minuten zijn meestal meer dan zat. Het uitbreiden van contact kan gebeuren door regelmaat erin te houden en vaker aanwezig te zijn op vaste ontmoetingsplekken. Het contact moet niet te zwaar worden, maar laagdrempelig blijft hoog in het vaandel staan. Eerlijk en betrouwbaar zijn en beloftes nakomen. Wees duidelijk in wat je voor hen kan betekenen en maak dat waar. Niet alleen is het belangrijk in groepen contact te maken maar ook op individueel vlak is het essentieel. Zo kan er meer diepte gaan ontstaan. De pedagogische rol kan hierdoor vergroot worden en zo kan de jongere ook de positievere kant op gaan. Enkele belangrijke tips van een werker in het werkveld: neem de tijd om contact te leggen, schakel jongeren in bij het uitvoerende werk en gebruik nieuwe media. Om niet in de valkuilen te stappen moet je niet teveel beloven zoals al eerder gezegd. Het team op één lijn houden is daarnaast ook belangrijke taak om contact te blijven

onderhouden. Pas op voor groepclaims en blijf voor alles de professional.

Individueen in een groep kunnen erg van elkaar verschillen. In een eerste observatie kan dit ook al goed naar voren komen. In de meeste groepen is er een leider te vinden, meelopers, randfiguren (niet-leiders), opjutters, volgers en zielenpoten (losers) en niet-geaccepteerde jongeren. Om tot een groep te komen is het belangrijk om de leiders hierbij te gebruiken. Dankzij hen kan je toegang krijgen tot de groep. Ook positief gedrag kan via de leider overgespeeld worden op de anderen. Maar er moet niet alleen aandacht besteedt worden aan de leiders. Ook de opjutters, volgers en meelopers hebben dit nodig. Aanspreken op hen gedrag is hierbij essentieel. Stukje bij stukje kan de gelijkwaardigheid in de groep meer worden.

Fase 4: Samenhangend aanbod

Er komt nog meer bij kijken dan alleen het aanbod creëren. Zo is het belangrijk om te bedenken of er incidentele of structurele activiteiten komen. Een open inloop is een van de meest kenmerkende en essentiële activiteiten voor het jongerenwerk. Een zodanige inloop biedt kansen om in ontmoeting met hen te komen op een ontspannen en vrijblijvende sfeer. Dit is een goede basis om contact te kunnen onderhouden. Dit hoeft niet alleen gedaan te worden. Vrijwilligers zijn belangrijke pionnen binnen een organisatie. Het is alleen wel handig om te beseffen dat er allemaal verschillende vrijwilligers zijn. Zo zijn er vaste bezoekers die af en toe even een handje helpen, zijn er vrijwilligers die komen voor een kortdurende klus, mensen die vrijwilligerswerk doen op basis van interesse, vrijwilligers die een jeugdsoos runnen, aanstaande jongerenwerkers, vrijwilligers vanuit zorg, taakstraf of stage en de volwassen vrijwilligers. Het is belangrijk deze mensen te belonen en bij te sturen wanneer dit nodig is. Belonen hoeft niet altijd in geld, vaak doen vrijwilligers het om positief in het zonnetje te kunnen staan en aandacht te kunnen ontvangen van anderen.

Fase 5: Samenwerking

Samenwerken tussen collega's is belangrijk. Maar daarnaast wordt er op nog veel meer gebieden samengewerkt. Zo is het belangrijk voor een jongerenwerker het contact te onderhouden met de ouders. Dit kan gedaan worden door ze erbij te betrekken en huisbezoeken te plannen. Naast deze taak is samenwerken met de politie en het onderwijs van belang. Netwerken is daardoor ook een belangrijk begrip. Houd hierbij altijd wel in je achterhoofd de privacy en vertrouwensband die je met een jongere hebt. Vaak zal er in de praktijk voorkomen dat er in het begin strenge afspraken gemaakt worden, waarna deze steeds losser worden naarmate het contact vordert. Maar weer hiervan bewust.

Het leren kennen van de doelgroep is een van de belangrijkste dingen bij het contactleggen. Bovengenoemde fasen model kan daarbij helpen. Voordat het contact gelegd wordt, is het belangrijk om eerst te observeren, informatie te verzamelen, aanbod te onderzoeken en support te zoeken bij andere professionals. Het makkelijkste is om geïntroduceerd te worden door een andere professional, maar door zelf de wijk in te gaan en jezelf voor te stellen moet dit ook lukken. Houdt het kort, verwacht niet teveel en wees aanwezig, zijn de sleutels tot succes. Enkele valkuilen die vaak voorkomen bij het onderhouden van contact zijn: dat er vaak teveel beloofd wordt, het team zit niet meer op één lijn, groepsclaims vormen zich en men wordt groepslid in plaats van een professional te blijven (Veenbaas, Noorda & Ambaum, 2011).

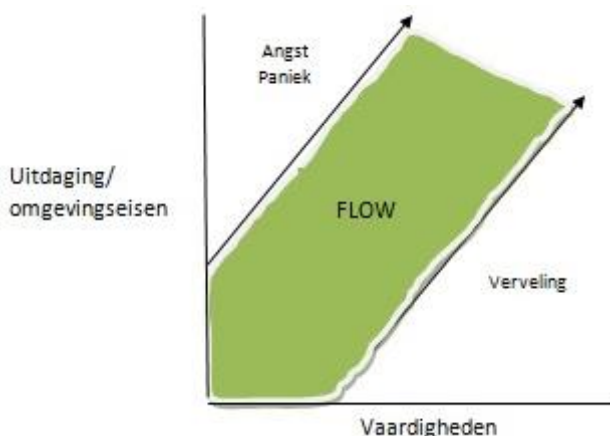
Op straat wordt er vaak contact gelegd met (agressieve) jongeren. De professional moet inzicht hebben in het eigen handelen en het effect hiervan, om conflicten niet te laten escaleren. Twee modellen helpen hierbij, namelijk het beheersmodel en het dialoogmodel. Het dialoogmodel is meer op dit onderzoek van toepassing en hiervan is bewezen dat het op langere termijn een positieve invloed heeft op de jongeren (Broekx, Drabbe, Robinson & Sinke, 2002).

Inzetten van creatieve middelen

In ieder persoon is wel creativiteit te vinden, dit vormt namelijk de basis van de mens. Bij kinderen gaat het wat makkelijker dan

volwassenen maar iedereen heeft het in zich (Behrend, 2008). De wereld verandert steeds en hierdoor zijn vooral jongeren en volwassenen onbewust bezig met creativiteit. Niet iedereen staat open voor creativiteit. Om dit te stimuleren is het gebruik maken van muzische middelen zeer geschikt. Denk hierbij aan het inzetten van sport en spel, dans en beweging, drama, muziek, beeldende vorming en audiovisuele middelen.

Deelnemers kunnen doormiddel van de directe, zintuiglijke of lichamelijke omgang met het materiaal aangetrokken worden tot een activiteit (sensopatische appèl), of juist door de ruimte waarin de deelnemer de kans ziet om te bewegen (dimensionele appèl). Het thematische appèl is eigenlijk in beiden terug te vinden. Deze gaat namelijk om de betekenis die deelnemers hebben bij activiteiten, materialen, ruimtes etc. Voordat er gewerkt kan worden met deze appèlwaarden moet de deelnemer zich veilig voelen. Daarnaast is het ook belangrijk dat de omgeving de activiteit niet belemmert. Hierbij is te denken aan houding van de professional, veiligheid en structuur.

Elk mens is in staat om optimaal te ervaren en dit noemt Csikzentmihalyi (1999) een flow-ervaring. Voorwaarden hiervoor zijn dat de deelnemers innerlijk gemotiveerd

moeten zijn en er moet een uiterste zijn die je over je drempels heen laat gaan. Vooral (jong)volwassenen ervaren dit bij intensieve doelgerichte activiteiten en hobby's. Door flow te ervaren kan je

een hoger niveau van leven bereiken, het omgaan met spanningen en het verleggen van grenzen (Csikszentmihalyi, 1998).

Creatieve middelen inzetten zorgt ervoor dat deelnemers meer ervaren en dat dit ook iets teweeg kan brengen. Het is een middel wat elk persoon aantrekt, ieder op zijn of haar eigen manier (Crone, 2012). Ook kan het zijn dat de drempel voor individuen verlaagd wordt. Het hoeft allemaal niet groot aangepakt te worden, juist kleine ideeën kunnen het verschil maken. Op blz 36. is een overzicht te vinden van literatuur die verdieping geven en voorbeelden van zulke activiteiten.

Samenvatting

Preventief werken als methode gebruiken zorgt voor een positievere aanpak, maar ook in het contact maken tijdens deze methode is positiviteit belangrijk. De punten die hier verandering in kunnen maken zijn:

- Op de hoogte zijn van spelende trends en de leefwereld van jongeren: o.a. individualisme, drank en drugs, slaaphormoon in de puberteit en social media;
- Methodiek aansluiten op de leefwereld van Veenbaas, Noorda & Ambaun (2011): fase 1 inventarisatie, fase 2 doelgroepenkeuze, fase 3 contact leggen, fase 4 samenhangend aanbod creëren en fase 5 samenwerken;
- Inzetten van creatieve middelen om: de drempel te verlagen, deelnemer meer laten ervaren (flow) en aantrekkelijk maken voor je doelgroep. Hierbij vormen veiligheid en structuur de basis.

8. Begroting

De kosten die bij de (bij)scholing horen zijn in onderstaand tabel weergegeven. De begroting bestaat uit kosten voor een (eventuele) gastspreker en uit materialen die aangeschaft dienen te worden. Deze begroting is een optie, maar kan zeker ook anders. Het advies is om zoveel mogelijk uit het eigen netwerk te halen. Dit kan in kosten besparen.

Begroting (bij)scholingsplan			
Materiaal	Kosten	Totaal	Opmerkingen
Materiaalkosten - Koffie, thee, iets lekkers - Flap- over, stiften, post- its - Catering	€ 10,-		
	€ 15,-		
	€ 10,5 pp	€ 126,- € 151,-	
Personeelskosten * - Gastspreker de preventiecoach	€ 1000,-		* Dit is optioneel, advies is om een gastspreker en/of trainer te zoeken in het eigen netwerk. Dit beperkt de kosten
		€ 1000,-	
Totale kosten:		€1151,-	

9. Evaluatieplan

Aan de hand van deze evaluatie kan de (bij)scholing onder de buurtpleiners geëvalueerd worden. Hierdoor kan er gemeten worden of de (bij)scholing effect heeft gehad en zijn doelen heeft bereikt, daarnaast worden de ervaringen van de buurtpleiners meteen verzameld. Nadat alle deelnemers het evaluatieformulier hebben ingevuld zal deze nog wel geanalyseerd moeten worden, waarna eventuele aanpassingen in het (bij)scholingsplan doorgevoerd kunnen worden. Onze tip is om alle resultaten gelijk samen te voegen, op te slaan en mocht het kunnen gelijk de feedback verwerken zodat het vers in het geheugen kan blijven zitten.

De evaluatie vind plaats aan de hand van het volgende formulier:

Naam:.....

Werkzaam in de wijk:.....

Wat vond je van de bijscholing?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vond je het onderwerp van de (bij)scholing leerzaam? Waarom wel/niet?.....

.....

.....

.....

.....

.....

Heeft de (bij)scholing je voldoende handvaten gegeven om de theorie achter het preventief werken en het positief contact leggen toe te gaan passen in het werkveld?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vind je het belangrijk vaker om vaker bij geschoold te worden?

.....

.....

.....

.....

.....

Beschrijf één positief punt en één tip als feedback (mochten het meerdere zijn dan mag dat ook):

.....

.....

.....

.....

.....

Heb je nog verdere op- of aanmerkingen?.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aanbevolen literatuur

Creatieve middelen

Titel: Wat woorden niet kunnen zeggen. Creatieve werkvormen en methodieken.

Auteur: Budde (2008)

Titel: Muzisch-Agogische Methodiek: een handleiding.

Auteur: Behrend (2008)

Titel: Handboek Groepsdynamica: een inleiding op theorie en praktijk.

Auteur: Remmerswaal (2013)

Titel: Samen spelen boek.

Auteur: JongNL (internet)

Jongeren

Titel: Aan de gang. Motiveren van vastgelopen jongeren voor werk & scholing.

Auteur: Klomp & Kloosterman (2002)

Titel: Het puberende brein: Over de ontwikkeling van de hersenen in de unieke periode van de adolescentie.

Auteur: Crone (2012)

Titel: Generatie Z, ken ze begrijp ze en inspireer ze voor een beter leven.

Auteur: Ahlers & Boender (2011)

Titel: Veilige vindplaatsen.

Auteur: Broeks (2002)

Methodieken

Titel: Handboek modern jongerenwerk: visie, methodiek en voorwaarden.

Auteur: Veenbaas, Noorda & Ambaum (2011)

Titel: Erop af!
Auteur: Lans (2010) (www.eropaf.org)

Titel: Motiverende gespreksvoering voor sociaal agogisch werk.
Coachen bij gedragsverandering.
Auteur: Goijarts & Veenbaas (2014)

Titel: Opgroeien in veilige wijken, communities that care als
instrument voor lokaal preventief jeugdbeleid.
Auteur: Steketee, Mak & Huygen (2006)

Preventief jongerenwerk

Titel: Preventie in hulp- en dienstverlening, toepassingen en
achtergronden.
Auteur: Roos & Dinther (2011)

Titel: Boefjes of briljantjes, over de effecten van
criminaliteitspreventie bij allochtone jongeren.
Auteur: Korf, Place, Vliet & Tanoglu (2007)

Literatuurlijst

- Ince, D., Beumer, J., Jonkman, H. & Vergeer, M. (2005). *Veelbelovend en effectief. Overzicht van preventieprojecten en-programma's in de domeinen gezin, school, kinderen en jongeren, wijk*. Utrecht: NIZW.
- Korf, D.J., Place, S., Vliet, E. & Tanoglu, N. (2007). *Boeffjes of briljantjes, over de effecten van criminaliteitspreventie bij allochtone jongeren*. Rotterdam: Uitgeverij Ger Guijs.
- Roos, S. & Dinther, M. (2011). *Preventie in de hulp- en dienstverlening, toepassingen en achtergronden*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Steketee, M., Mak, J. & Huygen A. (2006). *Opgroeien in veilige wijken, Communities that care als instrument voor lokaal preventief jeugdbeleid*. Assen: Van Gorcum.
- Verhagen, P. & Haarsma-den Dekker, C. (2012). *Ondernemen en innoveren in zorg en welzijn. Van signaal naar succesverhaal*. Bussum: Coutinho.